

Διδαχή

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μισούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 3^ο | 15 Ιανουαρίου 2023 | Αρ. Φύλλου 108

ΙΒ ΛΟΥΚΑ

ΝΕΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ: Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΛΕΠΡΩΝ

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Λκ 17,12-19

Το θαύμα των δέκα λεπρών, με το οποίο επιστρέφουμε στις, προ των Χριστουγέννων, Κυριακάτικες περικοπές από τον Λουκά, έγινε ίσως κοντά στην Ιερουσαλήμ, καθ' οδόν προς το πάθος του Ιησού.

Ο Λουκάς, ο μοναδικός ευαγγελιστής που το διηγείται, στηριγμένος στη δική του πηγή, αναφέρει ότι στην είσοδο ενός χωριού ο Ιησούς συνάντησε δέκα λεπρούς, οι οποίοι, τηρώντας τις προβλεπόμενες απαγορευτικές διατάξεις, στάθηκαν από μακριά του και του φώναζαν δυνατά: «*Ιησού, εσύ που έχεις εξουσία, ελέψέ μας*». Εκείνος, βλέποντάς τους, είπε: «*πηγαίνετε να σας εξετάσουν οι ιερείς*». Και καθώς πήγαιναν καθαρίστηκαν από τη λέπρα. Ένας από αυτούς, όταν είδε ότι θεραπεύτηκε, γύρισε δοξάζοντας με δυνατή φωνή τον Θεό, έπεσε με το πρόσωπο στα πόδια του Ιησού και τον ευχαριστούσε. Κι αυτός ήταν Σαμαρείτης. Τότε ο Ιησούς είπε, προφανώς στους μαθητές του: «*Δεν θεραπεύτηκαν και οι δέκα; Οι άλλοι εννιά πού είναι; Κανένας τους δεν βρέθηκε να γυρίσει να δοξάσει τον Θεό, παρά μόνο τούτος εδώ ο αλλοεθνής;*». Κι ο Χριστός, απευθυνόμενος στον Σαμαρείτη, του είπε: «*Σήκω και πήγαινε στο καλό · η πίστη*

σου σε έσωσε».

Κατ' αρχήν να πούμε κάτι, πού ισχύει με τις περισσότερες ευαγγελικές περικοπές: τις περισσότερες φορές διαβάζονται, δυστυχώς, χωρίς να δίνεται και η αιτία που ειπώθηκε κάτι ή το τι προηγείται ή τι έπεται, η όλη συνάφεια δηλ. εντός της οποίας έγινε ή ειπώθηκε κάτι. Και αυτό επηρεάζει εν πολλοίς και το κήρυγμα. Αυτό που λέμε, αν γινόταν, θα απαιτούσε ίσως λίγο περισσότερο χρόνο· θα βοηθούσε, όμως, ώστε να βρίσκαμε το πληρέστερο νόημα της περικοπής καλύτερα. Γιατί γενικά στην Κ. Διαθήκη ένα θαύμα, ή πολύ καλύτερα ένα σημείο της, δεν χωρίζεται ή δεν δίνεται χωρίς τη διδαχή, που προηγείται ή έπεται και το αντίθετο. Κατά ταύτα:

Από τη μια μεριά στην περικοπή πού προηγείται, στο στ. 5, τίθεται το ερώτημα - αίτημα των μαθητών για πίστη («*πρόσθεθες ἡμῖν πίστιν*») και από την άλλη η περικοπή, την οποία ακούσαμε, με το «*ἡ πίστις σου σέσωκέ σε*» (στ. 19), δίνει απάντηση του Χριστού στο περί πίστεως ερώτημα - αίτημα των μαθητών.

Εξάλλου στο στ. 10, πού είναι εκτός περικοπής, από τη μια διασαφνίζεται από τον Χριστό, ότι η ορθή στάση του πιστού έναντι του θείου ελέους, κι όταν αυτός πράττει όλα όσα προστάζει ο Θεός, είναι η πεποίθησή του ότι ό,τι κι αν κάνει πάλι είναι ανάξιος δούλος. Και από την άλλη στην περικοπή, επαινείται, ένας από τους εννιά, που θεραπεύτηκε, επειδή επέστρεψε στο Χριστό να δοξάσει τον Θεό για την θεραπεία του (στ. 15-18).

Και μόνο από τις δύο αυτές παρατηρήσεις προκύπτει ότι το σημείο των δέκα λεπτών διασώθηκε, ως παράδειγμα, γιατί απαντάει στα δύο ζητήματα, που θέτει το κείμενο του Λουκά, πριν απ' αυτό και αυτά είναι: πρώτον η δύναμη της πίστης και η ανάγκη συνεχούς ενίσχυσής της και δεύτερο το ανεξόφλητο του χρέους μας έναντι του θείου ελέους, για τις δωρεές του. Αυτό σημαίνει ότι κέντρο βάρους στο σημείο είναι πρώτιστα να δείξει αυτά τα δύο πράγματα και δευτερευόντως το σημείο καθ' εαυτό.

Μετά από αυτά να σημειώσουμε ότι για την ασθένεια της λέπρας δεν χρειάζεται να πούμε πολύ παραπάνω από

όσα υπονοεί το κείμενο, δοσμένο από ένα φιλόδοξο ιατρό και ευαγγελιστή, τον Λουκά. Δεν ήταν μόνο το προσωπικό βάρος, που σήκωναν οι λεπροί, αλλά και ο αποκλεισμός, η περιθωριοποίηση, ο στιγματισμός και όλα τα αρνητικά, που τους επέβαλλε η κοινωνία των συνανθρώπων τους. Μπορούμε να τα καταλαβαίνουμε αν ξέρουμε λίγα για το μαρτύριο των λεπρών στη δική μας Σπιναλόγκα, από τις διηγήσεις και κυρίως τις «Σκέψεις αγάπης» του ανθρώπου των λεπρών, που τα έδωσε όλα για αυτούς, του Ραούλ Φολλερώ, ή από τον βίο του Αγίου Νικηφόρου του λεπρού, που και αυτός από αγάπη τα έδινε όλα για τις ανάγκες των λεπρών και τόσων άλλων, ανώνυμων και επώνυμων.

Η θεραπεία τους θεωρούνταν όμοια με ανάσταση νεκρών. Οι ραββίνοι, οι πνευματικοί δάσκαλοι του λαού, τους θεωρούσαν ζωντανούς νεκρούς. Τους πετροβολούσαν μάλιστα αν τους έβλεπαν να περνούν από δρόμο, που απαγορευόταν. Ευτυχώς είχαν δικαίωμα να συμμετέχουν στη Συναγωγή, κλεισμένοι όμως σε ιδιαίτερο χώρο. Υποχρεώνονταν να μεταβαίνουν πρώτοι και να φεύγουν τελευταίοι και τόσα άλλα οδυνηρά.

Το πρώτο και ίσως βασικότερο που πρέπει να κρατήσουμε είναι το γεγονός ότι με αυτούς τους ανθρώπους, πού η κύρια αμαρτία τους εθεωρείτο η συκοφαντία και η υπερηφάνεια, ξεπερνώντας τον Μωσαϊκό Νόμο», που απαγόρευε επαφές, επεδίωξε από μόνος του να έχει συνάντηση ο Χριστός. Και αυτός δεν τους πετροβόλησε. Και κείνοι βλέποντάς τον φώναζαν: «Μεσσία, εσύ πού έχεις την εξουσία, ελέπσέ μας». Αυτή η κραυγή σήμαινε πολλά. Σήμαινε ότι του αναγνώριζαν εξουσία, αναγνώριζαν το μεσσιανικό-βασιλικό του αξίωμα, δηλ την ικανότητα να τους «καθαρίσει»(να παύσουν να θεωρούνται «λειτουργικώς» ακάθαρτοι) από τη βασιλική ασθένεια, όπως αποκαλείτο η λέπρα τότε. Σήμαινε ότι οι δέκα αυτοί άνδρες είχαν πίστη στο πρόσωπο του Μεσσία. Πίστη όμως που, όπως απεδείχθη, των περισσότερων χρειαζόνταν προσθήκη (βλ.«πρόσθετες» στ. 5), χρειαζόνταν διαρκή ενίσχυση. Σήμαινε, τέλος, ότι έλεος ζητούσαν από τον ελεήμονα Ιησού.

Το δεύτερο που επιβάλλεται να σημειώσουμε είναι το ότι ο Χριστός, δοκιμάζοντας την πίστη τους, αρκέσθηκε να τους πει «πληγαίνετε να σας εξετάσουν οι ιερείς», πού είχαν την αρμοδιότητα να διαπιστώνουν τη θεραπεία τους και,

το βασικότερο, να κάνουν στη συνέχεια θυσία. Και κείνοι πειθάρχησαν. Ο Ιησούς δεν προέβη σε καμιά πράξη. Και τελικά, μυστικά και αθόρυβα, μόνο ο λόγος του τους θεράπευσε. Γιατί ο λόγος του Χριστού είναι «τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον». Αυτός έτεμε τα αρρωστημένα μέλη των λεπρών και έφυγαν από πάνω τους. Κοντά σ' αυτό κάνει και κάτι άλλο εντύπωση: ο Χριστός αναγνωρίζει την θεσμική τάξη των ιερών. Όταν αυτή μένει στα όριά της. Όταν δεν εκτείνεται πέραν αυτών.

Τρίτο σημείο είναι ότι ο Χριστός, θεραπεύοντας τους δέκα λεπρούς, επανέλαβε αντίστοιχες θεραπείες των προφητών Ηλία και Ελισαιέ, για τις οποίες μιλάει η Π. Διαθήκη. Αυτό σημαίνει σύμπτωση και συνέχεια της Παλαιάς με την Κ. Διαθήκη ή καλύτερα, ότι με αυτό το σημείο ανοίγει νέο παράθυρο και μπαίνει φως του νέου αιώνα, που εγκαινιάζει ο Χριστός, ο οποίος νέος αιώνας απλώς προτυπώνονταν την παλαιά εποχή.

Στην περικοπή προβάλλεται και μια παραφωνία, η αγνωμοσύνη των εννέα, την οποία οφείλουμε να καταδικάσουμε, αλλά και να αποφεύγουμε. Από τους δέκα, που θεράπευσε ο Χριστός, μόνο ένας γύρισε, για να δοξολογήσει τον Θεό και να ευχαριστήσει τον Χριστό. Κι αυτός ήταν Σαμαρείτης, ο οποίος και επαινείται από τον Ιησού, (γιατί όντως προέχει η δοξολογία της ευχαριστίας). Ίσως οι άλλοι, ως Ιουδαίοι, εξέλαβαν τη θεραπεία ως καθήκον του Μεσσία-Χριστού. Ίσως εξέλαβαν τη θυσία, που έκαναν εκ καθήκοντος οι ιερείς, ως ικανή έκφραση της οφειλόμενης προσωπικής ευχαριστίας στο Θεό. Σίγουρο, πάντως, είναι ότι η αγνώμονη πράξη τους εκφράζει, στα χρόνια πού γράφονταν το ευαγγέλιο, την συντελεσθείσα ήδη απόρριψη του Ιησού από τον Ισραήλ. Στους αναγνώστες του ευαγγελίου θα θύμιζε οπωσδήποτε την καλή επίσης συμπεριφορά του Σαμαρείτη στην ομώνυμη παραβολή.

Ας μας φυλάει ο Θεός, αδελφοί, από σύγχρονες σκληρές περιθωριοποιήσεις συνανθρώπων. Ας μας προσθέτει συνεχώς πίστη, εμπιστοσύνη δηλ, στο πρόσωπο του Χριστού, που είναι ο μόνος αποδέκτης πίστεως. Και ας μας υποβάλλει την ανάγκη έκφρασης ευγνωμοσύνης για κάθε προσφορά.

π. Ι. Σ.